దురభిప్రాయ ఖండన నిరసనము

కి వందనీయుడగుట. సంస్కారవిశేషమువలననే నవాభక్ష్యములనకును దత్తద్దేవతోద్దేశపూర్వక హవిర్దానరూప స్వాహాపరంపరలోఁ దర్వీశ జ్యష్టాల్యాదులకును నుచ్ఛిష్టత లేకుండుటయు, దగ్ధగోమయపిండమునకు (భస్మకుఁ) దైలోక్య పవిత్రీకరణశక్తిగల్గుటయును. అట్లే యాయా వరణద్వయమును సంస్కృతమై ప్రసాదరూపమై విగ్రాహ్యమగుటంబట్టి నిశ్శంకముగా గురుచరేశ్వరశిష్యపరంపర కఖండముగా గ్రాహ్యమగు లైంగులు క్రియాద్వైతులనఁబడుదురు.

వైశఁ బ్రాహ్మ్యపద్ధతికి మనము భేదముగా వర్తించినచోఁ బ్రా గల్గుగాని ప్రాచ్యాలే దహన పిండాదులు లేక యప్రాచ్య స్నచో మనకుఁ బ్రాయశ్చిత్తి యేవిధమునను లేదు. గాంగజలముంచినను బవిత్రముకానేరదు. మనవ

శ్రీమద్వైదిక శైవాచారు చేరినచోటికే చేరవలయుంగాని శ్రో- వ్యులునగు లైంగ బ్రాహ్మణ [illegible] బో[illegible] వారికి. [illegible] కాను. కాబట్టి

ఏలూరు గ్రామవాస్తవ్యులు ల్లంపల్లి మల్లికార్జునశాస్త్రి కృతశరణ సంజ్ఞకాభివందనపూర్వక విజ్ఞాపనము.

భక్త మాహేశ్వరులారా!

బ్రహ్మశ్రీ వేములపల్ల్యగ్రహారికులగు భండారు సదాశివయ్యగారు లష్కరునుండి తమవద్దికివచ్చినవని పత్రికలరెంటిని నావద్దికిఁ బంపుచు నాయభిప్రాయమును గోరినందున నేనవిచూడఁగా నందు లింగధారిబ్రాహ్మణుల యాచారములు అనఁగా_ (ఖననాదులు, పాదోదకాన్నస్వీకారములు) జాత్యంతర ధర్మములైనట్టు వానికిఁ దదాచారులకు దూషణలు గాన్పించెను గాన, నీదిగువప్రకారము నాయభిప్రాయమును శ్రీసదాశివయ్యగారికిఁ బంపితిని.

కి వందనీయుడగుట. సంస్కారవిశేషమువలననే నపాభత్వమునకును తత్తద్దేవతోద్దేశపూర్వక హవిర్దానరూప స్వాహాపరంపరలో దర్వ్యక్ష జ్యస్థాల్యాదులకును నుచ్ఛిష్టత లేకుండుటయు, దగ్ధగోమయపిండమునకు (భస్మకు) త్రైలోక్య పవిత్రీకరణశక్తిగల్గుటయును. అట్లే యాయా వరణద్వయము సంస్కృతమై ప్రసాదరూపమై విర్థ్రివ్యమగుటంబట్టి నిశ్శంకముగా గురుచరేశ్వరశిష్యపరంపరకఖండముగా గ్రాహ్యమగుట. గాననే లైంగులు క్రియాద్వైతులనంబడుదురు.

4 ఒకవేళఁ బ్రాచ్యపద్ధతికి మనము భేదముగా వర్తించినచోఁ బ్రాయశ్చిత్తికల్గినంగల్గుగాని ప్రాచ్యులే దహన పిండాదులు లేక యప్రాచ్యులై చెడిరనుకొన్నచో మనకుఁ బ్రాయశ్చిత్తి యేవిధమునను లేదు. సురాపాత్రలో గాంగజలముంచినను బవిత్రము కానేరదు. మనవ పూర్వులునడిచినట్లునడచి వారు చేరినచోటికే చేరవలయుంగాని క్రొ పద్ధతి నవలంబించి యెక్కడికోఁ బోవలసినవారము కాము. కాబట్టి క్రొత్తపద్ధతివారొక సంఘము ప్రాచీనపద్ధతివారొకసంఘముగా నుండుట యుచితమని నాయభిప్రాయము. పై సంగతులకుఁ బ్రమాణాకరములుదాహరించుటకిందునవకాశము లేక విరమించితి."

అని ఈనాయభిప్రాయపత్రిక శ్రీసదాశివయ్యగారి ద్వారా శివపురస్థ వీరభద్రపాకయాజిగారి కందినది. ఆపత్రికలో గవ్యపంచకములో రెండిటిని దూషించి విడిచిన పాశ్చాత్యులకును నావరణాష్టకములో రెండిటిని దూషించి విడిచినవారికి నైక్యారోపరూప నిదర్శనాలంకృతియొకటి యున్నది. అష్టావరణములలో నొక్కటియేని విడిచివేయలేదనెడు పాకయాజిగారు తనకు సంబంధములేని యాపత్రికలో సంబంధము కలుగఁజేసికొని తన్నుఁ బాశ్చాత్యులతోఁ బోల్చిరని యెంచుకొని యాగశ్వగమానసుతో నూపేరును వహింపని నా

పత్రికకు మేఘశాస్త్రనామకరణము చేసి తమయొక్క వాయవ్యాస్త్ర మున్నదనియు మీయస్త్రమును రెండుమూఁడు దినములలో నుపసంహరించుకొందురనియు లేనిచోఁ దత్ఫల మనుభవింతురనియు నొక రిజస్టర్డుకార్డు పంపినారు. అది యందెనో లేదోయని తిరుగు రశీదు రూకలిచ్చి మఱియొక రిజస్టర్డుకార్డు పంపినారు. రూకలు మనియార్డరు చేయకపోయినందున నేను ప్రత్యుత్తర మీయలేదు. అంతట వారి దురభిప్రాయ ఖండనమును పత్రిక యెల్లెడల వెల్లడింపఁబడి నాకును నొకటి యందింపఁబడినది. కాఁబట్టి—

గీ. గుణులుగుణమిందునందుఁగన్గొందురనియు
శిష్టధర్మంబు లేయనుష్ఠేయమనియు
శాస్త్రబలమిల వెలయింపసమయమనియు
ఁనినిప్పుడునిరసింపఁబూనినాఁడ.

ఇట్లు విధేయుఁడు,
మణ్ణంపల్లి మల్లికార్జునశాస్త్రి.
ఏలూరు, కృష్ణా డి॥

శివాయనమః.

దురభిప్రాయ ఖండన నిరసనము.

ఉరవేమరుతాంకరధృత ధరవేస్వాంకస్థతురగితోందురవే। స్వరవే ఘుగిరేస్సదమరతరవేగురవే నమో స్త్వసన్నరవే॥ వంశితలోకారణ్యం ద్వైపాయనసూత్రభాష్యకృతమనఘం । కా ాపురవీరేశ్వరపండితపాణ్ణ్యం సదాముదాసేవే.

భక్తమాహేశ్వరులారా !

గీ. ఇందునాకట్టెంబోటులుముందుపాక
యాజిగారిప్రమాణసమగ్రతనువి
మర్శనముచేయుటామీదమామకీన
ప్రతికనుశాస్త్రసరణిబ్రువంబుచుట.

శివపురవుఁ బాకయాజిగారి ప్రమాణసామగ్రి.

ఆరాధనేపిత్రాద్దేశంవిశ్వేదేవాంశ్చరక్షకం । హోమంచవికిరం పిండమర్ఘ్యపాత్రింకుశాదికం । వర్జయిత్వార్చయేద్దేవబుద్ధ్యాగంధాక్షతాదినా ॥ నిరసనము ౧ అనుట్టంకితమూలంము ౨ పిత్రు+ఉద్దేశము=పిత్రుద్దేశము నిరర్థకపదము. ఉద్దేశమ్మని చెప్పెడి యెడల ఋకారమునకుఁ బరసవర్ణదీర్ఘము శాస్త్రవిరుద్ధము 3 యణాదేశసంధిచేసి పిత్రుద్దేశమ్మనియనుకొందము అప్పుడు అనుష్టుబ్లక్షణవిరుద్ధము ౪ విశ్వేదేవాంశ్చరక్షకం. ఇటవిభక్తివై యధికరణ్యదోషము. విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః । విశ్వేషాందేవానాం । విశ్వేదేవాః. ఇట్లువిశ్వాన్ దేవాంశ్చ రక్షకమ్మనియుండవలయు విశ్వేదేవాంశ్చయనియుండదు ౫ వర్జయిత్వార్చయేత్తనుదానిలోఁ గ్రియాపదమునకు నధ్యాహారణీయ కర్తృ

దానేష్వపిరోధము ౧ కుశాదికం గంధాక్షతాదినా అనియూరింట నాదిపదముంటచే విభూతి కుశతోఁబాటారాధనలో వర్ణిసియున్నదో లేక గంధాక్షతలర్పించిన వెనుకనని తుడిచివేసి యుంచవలయునో ౨ పితృప్రేశ విశ్వదేవ సంరక్షకుల పిఠ్నూరుక శ్లో॥ అపసవ్యం స్తిలానర్ఘ్యానగ్నౌకిరణ పార్శ్వతః। వికిరంచార్ఘ్యపాత్రంచ హైవేస ప్తవిసర్జయేత్తనివర్తి నియములను వటుసగా నడిచినేతల్లి సప్తసంఖ్యచేసి యేమును హైవమున విసర్జింపవలసినదను సదిమను శ్లో॥ కుశేత వీరాగము వచనమునకు విరోధించియున్నది.

హోమస్త్ర్యగ్ స్వధాపిండో విశ్వేదేవాస్తిలాకుశాః। ఉద్దేశో పితృదేవానామర్ఘ్యపాత్రంచరక్షకం॥ అపసవ్యంచవికిరం శ్రాద్ధాంగమితి కీర్తితం॥ నిరసనము ౧ అనుష్టుంకితమూలకము ౨ శ్రాద్ధాంగమైనపిండశబ్దము పుంలింగమగుటకు రక్షకశబ్దము నపుంసకలింగమగుటకు, లింగానుశాసనమంగీకరింపదు ౩ ఉద్దేశో పితృదేవానాం = ఉద్దేశః + అపితృదేవానాం పితృదేవోద్దేశము శ్రాద్ధమునకుఁగూడ నంగముకాదు కాఁబోలు అయినచో ఉద్దేశః పితృదేవానామని విసర్గకును పఠ్యానీయమే ప్రాప్తించెడిది. ౪ శ్రాద్ధాంగమితికీర్తితం హోమస్త్ర్యగ ఇత్యాదులు శ్రాద్ధాంగములుకావు అయినచో శ్రాద్ధాంగానీతికీర్తితాని అనియుండును. శ్రాద్ధాంగమితికీర్తితమ్మని యుండదు. అవియన్నియు గలిసి శ్రాద్ధమున కొకయంగమేయయ్యెనో లేక హోమాదులతోఁబాటిదియొకవిషయమో అప్పుడిది యేవస్తువో. ఈశ్లోకములు మహర్షులువచించినవిగా నాకుఁదోచుట లేదు. సామాన్యుఁడు కల్పించినవిగా నున్నవి. తీర్థప్రసాదస్వీకార విధాన విధాయక శ్లోకములు. పారమేశ్వరాగమము.

1 గుర్వాదిత్రితయంస్వేష్టలింగంయస్సద్వరాననే। తస్మాత్త్రితయపాదస్య సమర్పణమవైదికం॥ 2 భృత్యోచ్ఛిష్టం ప్రభూణాంతు యథానార్హం జగత్త్రయే। భక్తోచ్ఛిష్టం మహేశస్య తథానార్హం వరాననే॥ 3 లింగార్పణంవినాలింగీనభుంజీయాత్కదాచన। గురుపాదోదకంలింగే ప్రమాదాదపినార్పయేత్॥ 4 గురుంచరంపురాభక్త్యా సమర్చ్యవిధివన్నతః। పాదంలింగమయంధ్యాత్వా తత్తీర్థం ప్రాశయేన్మునిః॥

వీనికున్నదున్నయట్లు దంఛాన్వయము — ఓ వరాననా! ఎందువలన గుర్వాదిత్రయము స్వేష్టలింగమైయుండుటవలన త్రిత్రయపాదము సమర్పించుట యవైదికము జగత్త్రయమందు భృత్యుల యుచ్ఛిష్టము ప్రభువుల కెట్లర్హముకాదో ఓ వరాననా యట్లే భక్తులయుచ్ఛిష్టము లింగమున కర్హముకాదు 3 లింగమునకు లింగార్పణముచేయనిది ఎప్పుడును తిన రాదు. గురుపాదోదకమును పొరపాటుననైనను లింగమునకర్పింపరా దు. 4 పూర్వకాలమున గురుచరుల భక్తితో విధివత్పూజించి పిదప లింగవికారమయినపాదమును ధ్యానించి తత్తీర్థమును బంధితుండు త్రాగింపవలసినది. అని. సరసనము సర్వాధీశ్వరుండును సర్వజ్ఞుండు నగు పరమేశ్వరుండు సకలవిద్యాధీశ్వరియు సర్వజ్ఞయునగు పరమేశ్వరిని సంబోధించి చెప్పుడుమాటలలో 1 సందిగ్ధాంశములు. 2 పాదపూరణములు. 3 వేదవేదాంత వాక్యార్థ విరోధములు. 4 శబ్దశాస్త్రాది దోషములులేక విషయమును సులభమార్గములో దెలుపలేకపోయెనని చింతించుచున్నాడు.

1 సందిగ్ధాంశములు గుర్వాదిత్రయమునందుండు లింగము చేరక యుండిన యప్పుడే ఈప్రయోగసార్థక్యమునకుసార్థక్యము అప్పుడు గుర్వాదిత్రయమెద్దియో చింత్యము. ఈత్రితయములో ఈశ్వరుం డొకండని

యనుకొందురేమో ఈశ్వరుఁడన నిష్టలింగమే. అదిభక్తునియందున్నది. గురుచరులందుంగూడనున్నది. ఇష్టలింగముతోన భేదాధ్యవసితమైన గుర్వాది త్రితయములో మిగిలిన యిద్దరును జంగముడు భక్తుడునై యుండకతీరదు. కాన నీముగ్గురు అనఁగా గురుచరభక్తులు. వీరెవరి లింగమునకు వారు భక్తులగుటయె కాక, పరస్పర మొకరి లింగమున కొకరుకూడ భక్తులుగా నేర్పడుచున్నారు. ఈముగ్గురిలో నెవరిలింగమున కెవరర్పించుకొన్న జలాన్నముపైనను ముగ్గురికిని దీక్షప్రసాదములే యగుచున్నవి గాన, మిగిలినయిద్దరును అవి లింగార్పణ చేయకయె భుజింపవలయునని పరమేశ్వరుఁడే సావకాశము కలుగఁ జేసెనని చెప్పవలసివచ్చెను. ఇంక మఱి సావకాశము కలిగినది. లింగధారులలో నొకఁడు తాను దినఁదగినంతదియుఁ దినలేనంతదియు అనఁగా నెందఱికిఁ జాలినంతదియైనను సంపాదిత పదార్థమునంతను వాని లింగమునకు నివేదించుకొన్నచో నది ప్రసాద మగుచున్నందున వారందఱును దమలింగముల కర్పింపకయె స్వీకొని యాప్రసాదమును దినవచ్చును. మఱియు లింగార్పణంవినాలింగీ నభుంజీయాత్కదాచన గురుంచరంపురాభక్త్యా సమర్చ్యవిధివత్తతః। పాదంలింగమయం ధ్యాత్వాతత్తీర్థం ప్రాశయేద్బుధః। అనియుండుటచే గురువునర్చించియాతీర్థమును గురుపాదోదకంలింగే ప్రమాదా దపినార్పయేత్తనియున్నది గాఁబట్టి యాయనకు లింగార్పణ చేయింపకయే పాదములింగవికారమనిధ్యానించి యాయుదకము త్రాగింపవలసినది. ప్రాశయేత్తను క్రియప్రేరణణిజంతము. లింగార్పణువినాభక్తుఁడు తాను భుజింపరాదు భుజించినచో కదాచన యనుపదము వ్యర్థమగుచున్నది.

2 శ్లోకపూరణములు:— యస్మాద్వారాననే - జగత్ప్రియే - నా

ర్థంవదాననే పురా - గురుపాదోదకం - విధివత్తతః - పాదంలింగ మయం - ఇవిప్రయోజనము లేనివి.

3 వేదవేదాంతాదివాక్యార్థవిరోధము. ఇదిఅనివేదితపదార్థగ్రహణప్రత్యవాయనిరూపణమునఁ దెలుపఁబడుఁ గాన నిక్కడ నుపేక్షించినాఁడ. అక్కడఁజూతురుగాత.

6 శబ్దశాస్త్రాదివిరోధము. తీర్థప్రసాదస్య - ఇదిగవాశ్వప్రభృతిలో లేదు. అదియాకృతిగణమునుగాదు. కాననీద్వంద్వమునకు నేకవద్భావితకల్గనేరదు. భృత్యోచ్ఛిష్టము ప్రభువులకునెట్లుకూడదోయట్లు భక్తోచ్ఛిష్టములింగమునకుఁగూడదనుటలో భక్తునిలింగమునకుగురుచరులు భక్తులుగాదువారి యుచ్ఛిష్టము తనలింగమునకు సర్వణార్హమగుచున్నందునను, భక్తునియుచ్ఛిష్టముగురుచరులకర్పణార్హమగుననువిపరీతార్థము ప్రసక్తమగుచున్నందునను, బోలికకుఁ బోల్చినదానికి వైయధికరణ్యదోషము ప్రాప్తించినది. పైవిషయమున కీయుపమసంబంధింపలేదు. ఇవి సామాన్యదువ్రాసినవి. పాకయాజ్యాదాప్యాత్శైవ పంచకశ్లోకములకుఁదద భిప్రాయాన్యధాకరణ రూప నిరసనము.

౧ శైవపంచకములోని 33 పుటలో శ్లో॥ శ్రుతిస్మృత్యుదితంధర్మంనిత్యనైమిత్తికాశ్రయం। కుర్యాల్లింగాంగ సంబంధీద్విజన్మాకామవర్జితః॥ దీనిదండాన్వయము. లింగాంగయోగి యగుద్విజన్ముఁడు ఫలాపేక్షితుఁడుగాక వేదములందును స్మృతులందుమ జెప్పఁబడ్డదియు. నిత్యనైమిత్తికముల నాశ్రయించినదియు నైన ధర్మము అనఁగా ఆచారము ననుష్ఠింపవలసినది. అనఁగానిత్యనైమిత్తికము లమానరాదనుట.

౨ శై-3౬ పుట- వర్ణాశ్రమోచితం ధర్మంప్రాణత్యాగే పినత్యజేత్॥ దీనికిముందుండు నర్థర్చయాజిగారు వదలివేసినారు. అదినేను,జే

ర్చినాఁడు—తస్మాన్మహేశ్వరో విప్రైః శ్రుతిస్మృత్యాగమాదితం। వర్జ్యా-
జేత్ దీనికిదండాన్వయము- విప్రులకు స్వర్గాదిహేతు వగుటంబట్టి శైవుఁడ
గు బ్రాహ్మణుఁడు శ్రుతులలోను స్మృతులలోను ఆగమములలోను జె
ప్పఁబడినదియు బ్రాహ్మణ్యమునకు బ్రహ్మచర్యాద్యాశ్రమమునకుఁ ద
గిన యాచారమును బ్రాహ్మణుఁను విడుచునప్పుడైన విడువరాదు.

3 శ్లో॥ వ- 3కి న ‿ట ఉరస్థలంతాడయంతో రుదంతః పితృ
బాంధవాః। దగ్ధ్వాపిత్ర్యవనశ్మశానం నివర్తంతే గృహం ప్రతి॥ ఈశ్లోక
మునకు ముందు రెండు వెనుక రెండు తనదురభిప్రాయఖండనలోఁ బా
కయాజిగారు విడిచిపెట్టినందున నవికూడవ్రాసి దండాన్వయ మంతకు
వ్రాయుచున్నాఁడ. నపుత్రధనదారాశ్చనానుగచ్ఛంతిగచ్ఛతా। పుంసా
లోకాంతరం యాంతౌధర్మాధర్మౌపురోధ్రువం॥ అగ్నిర్గృహ్ణాతివాలతభుగ్దే
హందారాశ్చోరాధనాదికం। పుత్రాదయోన రక్షంతిధర్మాధర్మౌక
దాచన॥ 3 ఉరస్థలం —నివర్తంతే గృహంప్రతి॥ తతత్రతేభుంజతేన్నా
నిఘృతోక్తానియథాసుఖం।ఇదంకర్మేత్యిదంకర్మమాయయాబుద్ధిహీనతః॥
లోకాంతరంనజానంతిమనుష్యాఃపాపకర్మిణః॥ దీనిదండాన్వయము. లో
కాంతరమునకుఁ బోవుపురుషునితోఁ బుత్రధన దారలు వెంటఁ బోరుపో
వునట్టి విధర్మాధర్మములు రెండే- దేహమునగ్ని తీసికొనును- భార్యయు
దొంగలు పుత్రాదులు ధనాదులుఁ దీసికొందురు వానిధర్మాధర్మములఁ
దీసికొనలేరు. పితృబాంధవులు రొమ్ముగుద్దుకొనుచు నేడుచుచు శ్మశా
నమున శవమును దహించి యింటికిమళ్ళుదురు. ఆయింట యథాసుఖ
ము ఘృతసిక్తాన్నము భుజింతురు పాపకర్ములైన మనుష్యులు జ్ఞానశూ
న్యులై యిదికర్మ యిదేకర్మయని లోకాంతరమునుగానక పోవుచున్నా
రు. అని లోకములో సర్వమనుష్య సామాన్యముగాఁ జెప్పెడు ప్రదేశ

ములో దగ్ధ్వాపిత్రవనేశానమ్మను వాక్యమువలన శైవునకు దహనసంస్కృత్య ము కలదను కొనుట యన్వయసరణిగాదు.

౪ శైవ నాగరఖండ శ్లో॥ సుతోపి వాయమానస్య త్వంత్యకాలేనివే శ్యప్రాణేంద్రియప్రవలింగే। దగ్ధ్వాశరీరం శివవహ్నినాతం ప్రపూజయే ల్లింగ మనంతరం సః॥ అన్యత్ర చ। నిత్యస్సర్వగతస్థాణురచలోయం సనాత నః। విస్పష్టమేవ దేహస్య దహనం గోపనంనచ॥ ఈరెండు శ్లోకములును ఇంక మరికొన్నియు శిష్యుడు గురువు నడుగుచున్నాడు. వీనిదండా న్వయము. ఏకుమారుడు (తండ్రి) యంత్యకాలమందు ప్రాణేంద్రి యములను లింగమందు ప్రవేశపెట్టి శివాగ్నిచే (పితృ) శరీరము నుద హింపజేయునో వాడే యనంతరమా లింగమును బూజింపవలసినది. లింగమునిత్యము సర్వగతము. అచలము-సనాతనము నగుటస్పష్టమే-దే హమునకుదహనమె గోపనముకూడదు ఇందునకు గురువుచెప్పినవి వ్రా యుచున్నాను.

గురుః॥ తథానయుక్తం యుక్తేషు వీరశైవస్యకర్మసు। భూమౌ ప్రతిష్ఠితంలింగంపునర్నోత్పాట్యతేయథా। దేహే ప్రతిష్ఠితంలింగమంతే నోత్పాట్యతేతథా। లింగేప్రాణేవినిక్షిప్తేలింగినంతంవినిక్షిపేత్॥ వియు క్తప్రత్యవాయస్స్యాజ్జీవమానేయథాతథా। యఃప్రాణలింగసంలగ్నోలింగ ప్రాణీసఉచ్యతే॥ తద్దేహదహనాదేవ ప్రత్యవాయోమహాన్భవేత్॥ ద గ్ధస్యదహనంనాస్తిపక్వస్యపచనంయథా॥ శివజ్ఞానాగ్నిదగ్ధస్యపునర్దాహో నవిద్యతే॥ అతోలింగాంగయుక్తస్యషట్స్థలబ్రహ్మవర్చసః। పశూనామి వతస్యేహసకుర్యాదౌర్ధ్వదైహికం। నాస్తిశావంయతస్తస్యసజ్యంతేసూ తకాదయః। నైవాశౌచంప్రసజ్యేతతత్పుత్రాదేర్విశేషతః॥నచశ్రాద్ధాం గికంకర్మనపిండంనోదకక్రియా।నకుర్యాత్పార్వణాదీనిశివీభూతాయయోగి నే॥ ఇట యోగిపదము=లింగాంగయోగి- లింగాంగసంబంధి- శివ

యోగి- మన్వాదిస్మృతులలో ధ్యానయోగి- అని లింగధారి బ్రాహ్మణ పర్యాయపదముగా వాడఁబడియున్నది. ఈ ప్రకరణము లింగధారిని దహింపవలసినదని శిష్యుఁడు చెప్పినవిషయమందు గురువు దహింపఁగూడ దని చెప్పినట్లైయున్నది. ఇదిసన్న్యాసివిషయమనుకొనుట పూర్వోత్తర విమర్శనపూర్వకాన్వయముకాదు. గురువుచెప్పినవాక్యములకు దండా న్వయము- అలాగుచేయ (దహింప) రాదు భూప్రతిష్ఠితలింగమెట్లుపె కలింపఁదగదోయట్లు దేహప్రతిష్ఠితలింగము దేహమునుండి విడఁదీయఁ బడదు అంతమునను విడఁదీయఁబడదు. లింగమందుఁ బ్రాణమునిక్షిప్త ముచేయఁబడుచుండఁగా నాలింగధారివి నిక్షేపింపవలసినది. విభాగిం చినయెడల బ్రత్యవాయము- జీవించియుండఁగావిడఁదీయఁగూడకుండు టయెట్లో అప్పుడునునట్లే ప్రాణలింగసంయుక్తుఁడు ప్రాణలింగియనం బడు తద్దేహముదహించినచో మహాప్రత్యవాయము- దగ్ధునకు దహన ము పక్వమునకుఁ బచనము నెట్లులేవో యట్లు శివజ్ఞానాగ్నిదగ్ధునకుఁ బునర్దహనములేదు. లింగాంగయోగికి షట్స్థలబ్రహ్మవర్చస్కునకు- ప్రాకృతజనులకుఁబలె నుత్తరక్రియలు జరుపఁగూడదు. (గృహ్యోక్త ప్రకారముజరుపుమనుట) ఏకారణమువలనఁ బ్రేతత్వములేదో యాకా రణమువలన వానిపుత్రాదులకు విశేషశాస్త్రముంబట్టి సూతకాదులు త్యజింపఁబడును ఆశౌచము ప్రసక్తింపదు లింగీభూతుఁడైనయోగికి (లింగయుక్తునికి) శ్రాద్ధాంగికకర్మలేదు పిండోదకములులేవు పార్వణా దులులేవు అని ఇట ద్విజసామాన్యధర్మముపట్టక విశేషశాస్త్రధర్మము పట్టినది.

పై ౩౧వ పుట- శ్లో॥ మాతాపిత్రోర్మృతదినే శ్రాద్ధంకుర్యా దతంద్రితః॥ అని॥ దీనివెనుక శ్లోకములుగూడఁ జేర్చుచున్నాఁడ

మాతాపిత్రోర్మృతాహ్నే యో నకుర్యాత్కర్మసైత్రికం । సచండాలత్వమాప్నోతి కోటిజన్మస్వసంశయః । తస్మాన్మాహేశ్వరోనిత్యం। శ్రాద్ధంనైమిత్తికంప్రతి । కుర్యాత్సైవస్వగృహోక్తం శివారాధనబుద్ధితః ॥ అనినైపుడు నిత్యనైమిత్తికములు వదలినాఁడనుకొనుట తప్పు. అన్నియు నాచరించుచునేయున్నాఁడు చేయువిధానమువేరు. విధానములలో సర్వమతములవారును భేదించియేయున్నారు. అంత మాత్రముచే వేదబాహ్యులని యనుకొనఁగూడదు. సమస్తశాస్త్రములకుఁ బరమేశ్వరుఁడుకర్తయగుట సత్యమే. అధికారిభేదముచే సామాన్యవిశేషశాస్త్రములకుఁ బ్రవృత్తి-విశేషశాస్త్రము వర్తింపవలసినప్పుడు సామాన్యమునుగ్రహించినఁ బ్రత్యవాయమును శివాజ్ఞోల్లంఘనదోషమును బ్రాప్తించుచున్నది.

శై ౩౮ పుట- శివోక్తాంజాతిమర్యాదాం । యోతీత్యభువివర్తతే। సపాషండఇతిజ్ఞేయః। సర్వకర్మబహిష్కృతః॥ దండాన్వయము పరమేశ్వరునిచేఁ జెప్పఁబడిన బ్రహ్మక్షత్రాదిజాతుల యొక్కకట్టుఁబాటుల నెవఁడుమీరివర్తించునో వాఁడుపాషండుఁడు. అనఁగా జాతికేర్పడియున్న మేరలమీరివర్తించువాఁడుబ్రాహ్మణుఁడుక్షత్రియధర్మములను క్షత్రియుఁడు బ్రాహ్మణధర్మములను ఈవిధముగా జాత్యంతరధర్మములఁ బూనరాదనుట.

౬ శై ౩౬ పుట- శ్లో॥ ప్రేతఃపిశాచలోకాచ్చ విముక్తోర్థంకదాచన। తతస్తృప్తిరితిప్రాహ। ర్వాయసాదిముఖేనచ॥ దండాన్వయము ప్రేతపిశాచలోకమునుండి విముక్తుడగుటకుఁ గాకులుగద్దలు మొదలగు వానికి నన్నాదులిడినచోఁ దృప్తియగునులని నిరసనము. లింగధారికి దహనము లేదు. ప్రేతయునగుట లేదు. ఈశ్లోకమునందు లింగధారిప్రేత

యగుననెడి యర్థమే లేదు. లైంగే యేధారణం ప్రకుర్వంతి తేయాంతి శివమందిరస్థనియున్నది. శివలోకమందుండు వానికేటి ప్రాప్తి. ప్రం దుచేనివోట బలాత్స్త్రీప్రసక్తి యేల. పూర్వతంత్రము-జైమినిన్యాయమా లావిస్తరములో బాధాధికరణము. శ్రు॥ ప్రాజాపత్యం శతకృష్ణలంచ సన్నిర్వపేత్తత్ప్రదేశమందు ప్రాజాపత్యేష్టి విశేషప్రోక్తాశ విశేషో పయోగి సువర్ణవ్రీహులు దొరకవలయు నావలదాయను విషయమందు వ్రీహీనవహంతీయనుచోదనచే వ్రీహులు దొరకవలయునని పూర్వపక్ష మురాఁగా వ్రీహ్యవహననము తుషనివృత్త్యర్థమై తండులము లేర్పడుటకై యున్నది. సువర్ణవ్రీహులకు పొట్టు లేదుగాన నవి దంప నవసరము లేద ని పరిష్కరింపఁబడియున్నది. అట్లు శివలోకప్రాప్తుఁడైన శైవునకుఁ దత్తల్లోకవాసులకు మర్త్యలోకవాసులకువలెఁ చేయఁబడు వాయసబలి పిండాది కృత్యముల నవసరము.

౭ శై ౩౭వ పుట- శ్లో॥ వర్ణాశ్రమసదాచారాః శివేనకథితాః పురా। ఏతానుల్లంఘ్యవర్తంతే శివస్యాజ్ఞాపలాపినః॥ రాజాజ్ఞాభంగకర్తౄణాం యథాదండో భవేత్ప్రియం। శివాజ్ఞాభంగకర్తౄణాం దండోహినరకస్తథా॥ నిరసనము॥ కామికాది వాతూలాంతమైన యాగమములు పూర్వమున శివునిచేఁ బ్రవచింపఁబడియె. అందువర్ణాశ్రమ విభేదము ననుసరించి సత్త్వవిశిష్టములగు నాచారములు వివరింపఁబడియుండె. గాన దద్విరుద్ధముగ నడుచువారికి నరకలోకప్రాప్తియ నియుఁ దదనుకూలముగ నడుచువారికి శివలోకప్రాప్తియనియు నెఱుంగవలయును.

శై ౯౬ పుట శాస్త్రినాపం...యోగినేఇ దిలింగధారి బ్రాహ్మ ణునికి సర్వాశ్రమ సామాన్యధర్మమని యిదివరకే తేటపఱిచితిని చతు

స్మృతి సమష్టులు నంత్యేష్టివిధాన మార్గోపదేష్టలు నుద్భటారాధ్య వంశ ముక్తామణులునగు వీరభద్రారాధ్య ప్రముఖులును సర్వాశ్రమ సాధారణ్యముగనే నిబంధించియుండిరి ఆశౌచము లేకున్నఁ బుణ్యాహవచనము చేయుట యెందునకనుటకు బౌద్ధాద్యస్మృతములవారు శంకరాచార్యుల వారిని బ్రహ్మైసనీకు స్నానము భోజనము గుదముఖాది క్షాళనము లేల యున్నట్లున్నదిగాన ఆచార్యుల వారాశంకకుఁ జెప్పినయుక్తులనే యవసరమనితోఁచిన వారక్కడఁ జూడనగు. పుణ్యాహవచనము చేయుదురు గాన నాశౌచముపుట్టెననుకొనకుంటే లింగమునుద్యజించి వేరొకలింగమును గట్టుకొనుటగాని యున్నదానికిఁ బంచగవ్యప్రోక్షణాది శుద్ధిసంస్కారములుగాని చేయుట లేదేయనియోలతోఁచలేదో. ఆదిత్యపురాణము- శైవం దేవతార్చనం యస్య యస్యాగ్ని పరిగ్రహః। బ్రహ్మచారియతీనాంచ శరీరేనాస్తి సూతకం॥ సూతకపదము మృతాశౌచమునకును నుపలక్షకము. శివలింగార్చన మెప్పుడును మానుటలేదు. శై ౯౬ పు- నాస్తిశౌచం...... యోగినః॥ అని యున్నది. శైవపంచకములో శ్రాద్ధపదము యౌగికము. అన్యత్రసంజ్ఞ- అత్రవ్యాసనిరుక్తి- పిత్రానుద్దిశ్యభక్తిమార్గః। శ్రాద్ధం శ్రద్ధాన్వితంకుర్యాత్తని. శ్రద్ధతోఁ జేయు ప్రతికర్మకాపదమువర్తింపదు పితృకర్మకుమాత్రమే వర్తించునని వ్యాసుడాపటుననేవాడె. కాన పితృప్రాతిసాంవత్సరికారాధనే ప్రాతిసాంవత్సరికశ్రాద్ధ ఈరెంటిలోనేదైన ననఁదగు-

శై 3౫ పుట ఆదిత్యావసవోరుద్రా విశ్వేదేవామరుద్గణాః। విష్ణుబ్రహ్మహుతభుజ శ్రాద్ధతృప్తిం ప్రయాంతిహి॥ తస్మాన్మాహేశ్వరర్గకాలే పితౄనుద్దిశ్యభక్తిమాన్। శ్రాద్ధంశ్రద్ధాన్వితంకుర్యాత్ త్రీణయత్యఖిలంజగత్॥ వసురుద్రాదిత్యులు తృప్తిపొందుదురుగానఁ బితలను వస్వాదిరూపులఁగా నేల చెప్పరాదను శంకకుని॥ వస్వాదులు ము

గురికాస్య విష్ణుబ్రహ్మాగ్నిమరుద్గణమును సకలజగత్తును దృష్టిపొందు
ననియున్నది. విశేషవిధివలన వస్వాదులఁజెప్పఁదగుగదాయన్న శైవ
గృహ్యమందు మహేశ్వరసదాశివశివరూపులని చెప్పుటకు శివాజ్ఞయు
న్నది, మకుటాగమము- మహేశ్వరాద్యధిన్యైభర్త్య పితృభ్య స్తత్వసమ్మి
తాః। కలాస్సంగృహ్యదాస్య తసమభ్యర్చ్య యథావిధి॥ యనిమతాంతరు
లును॥ ఈశానః పితృరూపేణ మహాదేవో మహేశ్వరః। ప్రియతాంభగ
వానీశః పరమాత్మాసదాశివః॥ అని తమపిత్రాదులను మహేశ్వరస
దాశివశివరూపులఁగాఁ జెప్పుకొంచున్నారు. యాజుషప్రయోగ చిం
తామణిద్వితీయభాగము. ౪౯ పుట-- శాస్త్రమందు విశ్వదేవతలు పు
రూరవాదులని చెప్పఁబడుచుండ మీరు నందిమహాకాలులని చెప్పనేలని॥
పారువస్వాదెసన్నిధిని బురూరవాదిసంజ్ఞలు. మహేశ్వరాదిసన్నిధిని నంది
మహాకాలులు. మకుటాగమము- మహేశ్వరాంతికే విశ్వే దేవానంద్యా
దిసంజ్ఞికాః॥ అని తమపితలను వైష్ణవులు పితృరూపీజనార్దనః। అనుచు
న్నారు. శైవులు ఈశానఃపితృరూపేణ అన్నున్నారు. ఇతరులు అది
యునిదియుఁ బైగా వస్వాదిరూపులనియుఁ జెప్పుకొంచున్నారు.

కొన్నికర్మలు ఆపస్తంబసూత్రముతోను మఱికొన్ని సూత్రాంతరముతో
ను గూడదనుటకు సమూహితోక్తి- శాఖాగృహ్యసూత్రభేదేనకర్మకా
ణ్డప్రకారాంతరాణిబహూనిసంతి॥

యథా ఆశ్వలాయనైః పాణావేవయాజుషీయ మగ్నౌకరణం
క్రియతే ఆపస్తంబిభిస్త్వగ్నావేవ॥ యాజుషాశ్శ్రాద్ధ దినేవైశ్వదే వం
దేవార్చనంచపృథక్పాకేన నిర్వర్త్యశ్రాద్ధ మనంతరంకుర్వంతి ఆర్చా
స్త్వాసీమాంతాత్పూర్వం పాకశేషేణైవ వైశ్వదే వందేవార్చనంచకు
ర్వంతి. తదన్యేకేచనశ్రాద్ధదినేదేవార్చనం విసృజంతి- సామవేదినశ్శ్రా
ద్ధపాకమేవవిభజ్య ద్విజాంగమృష్టనాత్పూర్వం వైశ్వదేవంకుర్వంతి

వైఖానసాశ్శ్రాద్ధ పాకేనైవదేవార్చనం కృత్వా శ్రాద్ధంకుర్వంతి। బ్రాహ్మణేష్వాశ్శ్చ దేకాదశశ్రాద్ధం పరస్మిన్నహని క్రియతే॥ ఆపస్తంబిభిరాసీమాం తానంతరం పిండప్రదానం క్రియతే। ఆర్ద్రచవస్త్వ్యాసీమాం తాత్పూర్వం తత్క్రియతే బోధాయనమతానుయాయిభిర్భోజనమధ్యే పిండప్రదానం క్రియతే॥ ఆపస్తంబినస్స్వసూత్రేణ త్రేత్వేపి భారద్వాజసూత్రాచ్చరమేష్టివిధానం యాజ్ఞవల్క్యసూత్రాన్మాంగల్య యజ్ఞసూత్రధారణ మార్యాత్కలశత్రయం బోధాయనసూత్రాదంకురారోపణం దేవార్చనంచ గృహ్ణంతి॥ ఆపస్తంబిన ఔపాసనేగ్న్యాహుతిం స్విష్టకృద్ధోమంచకుర్వంతి। ఆశ్వలాయనాస్స్విష్టకృత్యక్త్వా ప్రాజాపత్యహోమమేవకుర్వంతి॥ ఆపస్తంబినామ్మధ్యే కేచనప్రాతస్సూర్యాహుతిం కుర్వంతి॥ ఆపస్తంబినాం బ్రహ్మయజ్ఞాంగతర్పణం ననామనిర్దేశపూర్వకం। ఆర్చానాంతు నామనిర్దేశమేవన బ్రహ్మయజ్ఞాంగతర్పణం॥ వైశ్వదేవబలయస్తత్రతత్ర నిక్షేప్తవ్యా ఇతి స్వసూత్రేప్రోక్తమప్యాపస్తంబినస్సకపర్ద్ధిప్రోక్తమనాదృత్యాగ్నేఃపశ్చాన్నిక్షిపంతి॥ కేచనపశుంపిష్టమాలభంతే। పరేకేచనప్రాత్యక్షికం। అన్యేకేచనతదుభయమప్యుపేక్షంతే॥ అపిచ బ్రహ్మకాండే। ఋజుకుటిలనానాప్రకారక మార్గాదరీదృశ్యంతే। యథా బ్రాహ్మణాఃకేచనసం ధ్యోపాసనాది కర్మజాలం పరిత్యజ్యసంన్యస్యంతిఖలు। తేషుకేచి దేకదండి నశ్శిఖాసూత్రరహితాః। కతిచిత్త్రిదండినశ్శిఖాసూత్రవంతశ్చ। సన్న్యాసమపికుటీచకాది భేదేన వివిదిషావిద్వత్కర్మభేదేనచ బహుప్రకారకం। తత్తదాచారాణాం భేదాశ్చసాస్మర్యంతే॥ కించ॥ జీవేశ్వరయోఃకేచనభేదం కతిచిదభేదం పరేకేచిద్భేదాభేదమన్వయవ్యతిరేకాభ్యాం పూర్వాపరపరామర్శేనచ కల్పయంతి॥ నహితావన్మాత్రేణకాండ ద్వయేపితత్తన్మతావలంబి నశ్చ్యుతకర్మాణో వేదబాహ్యాశ్చేతివక్తుముచితం ఖలు॥ ప్రకృతే భేదా

భేదమున్నేర్పడంగేపిశివాజ్ఞాపాలనార్థం కాండద్వితయా విరోధితయా కర్మ
కం వైదికమనుష్ఠాతార శ్శివలింగధారిణశ్శైవమేవేతి వేదితవ్యమితి॥
గదాహృతప్రమాణాళికిఁ బట్టె శైవపంచకములో నుదాహరించిన స్వ
శ్రేష్ఠమ్మనుదాని కాపస్తంబసూత్రమనుకొనుచుంటెఁ బోఅది
యొందు లేదు. కుష్మాండములోఁ బుత్తడిముంత లేదన్నట్లా సూత్ర
ములో లింగధారణమే లేదు. బోధాయన సూత్రమున లింగార్చన గా
న్పించుచున్నది. ఈరెంటను జరమేష్టి లేదు. ఇట స్వగృహ్యా మన
గోవస్వేశ్వర ప్రణీతాగమగ్రంజము. గాని యాపస్తంబ సూత్రము
గాదు. ఇది పూర్వాకర్మలకు మాత్రము సంబంధించి యున్నది. స
గృహ్యను మొందునకని కొందఱికి సంశయము. దీనిని నాపత్రికాంశము
లఁ బ్రస్తావించుచో వ్రాయుదుఁ గాన, నటఁ జూచి నిస్సందిహానము
నన్ను లోముపగాత. అస్మత్పత్రిక. పేరా ౧. విధులు సామాన్య
విశేష భేదముచే నిరు దెఱఁగులు. సామాన్య విధిని విశేష విధి బా
ధించును. ద్విజమాత్రునకు దహనము సామాన్యము. లింగధారి
ద్విజునకు ఖననాదులు విశేషవిధులు. సామ్కి-జైగీషవ్యశాఖాయాం
సదానందోపనిషది శ్రు॥ తస్మాత్తద్ధారణాదేత ల్లింగదేహమలౌకికం
మృతేపితన్నదహ్యాతశివాతనూర చిత్తాద్బిలె నిక్షిపేత్॥ అత్ర అచిత్తా
న్మరణాదూర్ధ్వంశివా=షడధ్వశోధనేన మంగళాయాతనూః సుపాంసు
లుగితి ద్వితీయాయాఃప్రథమాతాంతనూంబిలె = భూగతేఽ నిక్షిపేత్

షడధ్వశోధనద్వారా మంగళాత్మకమైన శివలింగ ధారిశరీరము
దహింపక భూగర్తమందు నిక్షేపింపవలసినది. కృష్ణయజుర్వేదె ఆర
ణ్యకేతృతీయప్రపాఠకేద్విచత్వారింశదనువాకే॥ అశ్మానమాఖణం ప్రప
ద్యేలనఁగా-అఖణం అత్రణకారశ్ఛందసః ఖననపర్యంతేత్యర్థః (అపిహితం) అ

శ్యానం-శిలామయం శివలింగం ప్రపద్యే ప్రాప్నోమి-అత్రతల ట్రుత్యయేన శరీరస్యగర్త నిధానమభివ్యాప్య శివలింగ ధారణ విధానాత్ మరణానంతరం శరీరస్య భూనిక్షేప ఏవవిధీయతే-ఒక నేలదహించినచో బత్యవాయము కలుగవినఁబడుచున్నది- పైజైగీషవ్యశాఖలో॥ శ్రు॥ శివలింగధరో విప్రోవిపన్నస్తు నదాహయేత్। యదివాదాహయేద్యస్తు బ్రహ్మహత్యాతదాభవేత్తని-ఇందునకునుపబృంహితస్మృత్యాగమపురాణవచనములు-శాతాతపస్మృతి శ్లో॥ వానప్రస్థం యోగినంచ లింగైక్యంభిక్షుకంయతిం। తురీయాశ్రమిణంచైవ రసాయాన్నిక్షిపేన్మృతం॥ కారణాగమే॥ ఆదాదీక్షాకృతాశై సీయాంధావాంతే తథైవహి। కాయలింగోభయోర్యోగాద్ప్రాణలింగోభయోర్యథా। ప్రాణమంత్రోభయా తితెకాయ లింగోభయం ఖనేత్ యల్ప్రాణలింగసం లగ్నాలింగ ప్రాణీస ఉచ్యతే। తద్దేహదహనాదేవ ప్రత్యవాయో మహాన్భవేత్॥ దగ్ధస్యదహనంనాస్తి పక్వస్యపచనన్నహి। శివజ్ఞానాగ్ని దగ్ధస్యపునర్దహోనవిద్యతే॥షడధ్వశుద్ధియుక్తస్యప్రాణలింగాంగసంగినః। దేహావసానంయద్యాసీత్తస్యనైవాన్యథాక్రియా। ఖనేద్వాభువితద్దేహంక్షిపేద్వాప్సుశివాస్వపిదహేద్వాయ ద్రవహన్నాతుత్యజేద్వాయాతు కోష్టవత్ ఏతేష్వపివిధానేషు ఖననంహ్యుత్తమంమతం॥ వీరాగమే॥ కోటిశైవాలయందగ్ధం శివభక్తం దహేద్యదిదహేదజ్ఞానయోగేన బ్రహ్మహత్యా మవాప్నుయాత్ కూర్మపురాణే॥ యధావ్యవాయో హయయజ్వభార్య యోర్మహాప్రవతేవర్ణినఇత్వేరీరతం। విధిస్తథైవేశ్వరలింగధారిణోద్విజస్య నిక్షేపమియాత్తనుంక్షితౌ॥ మాత్స్యే॥ లింగధారణ విప్రస్యదాహ కర్మనవర్తతే। నిక్షేపణంతదంగస్య సమాధాకారయె। త్కమాంత్॥ లింగధారికి ప్రేతత్వము లేదని నందునకు శివపురాణే మానవీయ సంహితాయాం॥ షడధ్వాశుద్ధం వివత్సాప్తోవామియతేయది। పశూనామివతస్యాపినకుర్యా

దౌర్ధ్వదైహికం॥ అనఁగా ఆరాధనచేయుమనుట కాశిలోఁ జచ్చిన వాఁడు శివుఁడగుచుండఁగా వానికని విష్ణుస్వరూపులైన వైష్ణవాదులకును. దహనాది సంస్కారములు చేయుటలేదాయను మొదలైన శంకలకు వారికిఖననము చేయుమని విశేషశాస్త్రము లేకపోయినందునఁదత్పుత్రాదులు సామాన్యశాస్త్రముంబట్టి దహనాదులే చేయుచుండిరి. తుర్యాశ్రమస్వీకృతి బ్రాహ్మణ సామాన్యాన కెక్కువముక్తికి హైవుసకల్లుగాదు. తత్తదాశ్రమానుకూల స్వగృహ్యబాధ కానుష్ఠిత కర్మాదులను సంకల్పవిధాన పూర్వకముగాఁ ద్యాగ మొనర్చుటకని యెఱుంగునది. ఈత్యాగము నెప్పుడైన నేయాశ్రమమునుండియైనఁ దుర్యాశ్రమావలంబనకు సంకల్పవిధి యుండుటచే స్వస్తికానసస్థతయె ప్రసక్తమైనది. సంకల్పవిధాన పూర్వకముగాఁ దత్తదాశ్రమకర్మలు తత్ఫలములును ద్యాగము చేయఁబడుచున్నవి. గృహస్థాశ్రమమునుండి మరణించినను దుర్యాశ్రమ సంస్కారమే నెరవేర్పఁబడుచున్నది. మంత్రసంస్కారము చేతాలును గోయలును మట్టిముద్దలు నిప్పులును దేవత్వము నొందుచుండఁగా మరణించిన గృహస్థునకు దుర్యాశ్రమ సంస్కారము జేయుట యసాధ్యము కాదు. ఆతని శివునిఁ జేయఁగలిగిన మంత్రమే శివునికి సన్న్యాసమును గల్గఁజేయును. శివునికిఁ బాణిగ్రహణము చేయించువారికి శివునకు దుర్యాశ్రమము నిప్పించుట యసాధ్యమా స్త్రీలును బురుష లేకర్మలాచరించి యెటకుఁ బోదురో తత్తత్కర్మఫలభాగములనే పొంది యటకేపోదురు. పరాశరకాలమాధవీయము. మృతేభర్తరియానారీత్యాది స్త్రీ వివాహ సమయమున బ్రహ్మచారిణి. వివాహానంతరముగృహస్థ విగతార్తవ. వానప్రస్థభర్తృవియోగానంతరము పరివ్రాజక అందుసకేశివికేశి అనిద్వివిధము. 2వ పేరా అనివేదితవస్తువు స్వీకరించుట దోషమనుటకు శాస్త్రము.

ఆపస్తంబ సూత్రము-యదుచ్ఛిష్టంప్రాశ్నాతిహవిరుచ్ఛిష్టమేవేతి స్మృత్యాగమయోరుభయత- శ్లో॥ గురూచ్ఛిష్టంపురోడాశమ్మని గురూచ్ఛిష్టముహవిస్తుల్యము పురోడాశహవిస్సునందుచ్ఛిష్టతాదోషము లేక అది సర్వదేవతలకుం గ్రాహ్య మగుచున్నదనుట. బోధాయన సూత్రము భగవత్ప్రసాదాన్ ప్రక్షాళ్య శంఖాదికం ప్రపూర్య గంధ పుష్పాదిభిరభ్యర్చ్యచగుంనివేద్య ఇమంమేగంగేత్యభిమంత్ర్యకద్రుద్రాయేతిపుంత్వాయద్రేతిమంత్రాభ్యాం శిరసిసమ్మార్జనం కృత్వా ఋతగుంసత్యమితి ప్రాశ్నీయాత్ అర్థము స్పష్టము. అశ్వమేధతంత్రే శ్రు॥ కేవలాఘో భవతికేవలాదీ పరమేశ్వరా నను భుక్తి కేవలపదార్థ భక్షకుఁడు కేవలాఘః అనఁగాఁ పాపస్వరూపుఁడే॥ బోధాయనకృత మహాన్యాసే॥ యజుషి॥ త్వాదత్తేభీరుద్రశంతమేభిః శతగుంహిమా అశీయభేషజేభిః॥ అస్యార్థః హేరుద్ర=త్వా=త్వయా సుపాంసులు గిత్యాదినా తృతీయా యాడాదేశత్యయః। అశీయ= అనుభుజ్యదత్తేభిః దత్తైః-ఛందసిబాహుళ్యకాద్భిస్సైస్సాదేశః। శంతమేభిః= సుఖతమైః భేషజేభిఃభేషజైః;జననమరణాది ప్రవాహరూపరోగధ్వంసకత్వేనౌషధప్రాయైః త్వత్ప్రాదోదక ప్రసాదరూపపదార్థైః శతగుంహిమాః శతవత్సరాణ్ కాలాధ్వనోరత్యంతసంయోగేద్వితీయా.

యావజ్జీవమితిభావః।అశ్నీమ ఇత్యధ్యాహారః॥ఓపరమేశ్వరా నీచేననుభవింపఁబడినపదార్థములనేయనుభవించుచున్నారము. కాణ్వాః ఆమనంతి వైదికాచారనిర్ణయే॥ శు॥ అత్రిగుప్సాతమశ్నీయా ద్యదిపాప్మానమర్పితం। భుంక్త్వాఘుంభుంక్త్వాధోగచ్ఛతి॥ అస్యార్థః॥ త్రయోగావోస్య త్రిగుః। సూ॥ గోస్త్రియోరిత్యాదినా హ్రస్వః త్రిలోచనః లింగరూప శివ ఇత్యర్థః తేనప్సాతం అనుభుక్తంనివేదిత పత్రపుష్ప ఫలతోయాన్నాదికమితిభావః। తస్నభవతీత్య త్రిగుప్సాతం లింగానర్పితపదార్థం యద్య

శ్నియ్యాత్యయ్ కశ్చనస్వీకుర్యాచ్చేత్। అర్పితంపావిత్రనం ఇష్టలింగోప భుక్తవ్యతిరిక్తపదార్థపుచ్ఛర్పణరూపంపాపంభుంక్త్వా అతీవభుంక్తేసూ॥ క్రియాసముఖిహారేణ్ డిత్యాదినాలటో లోడాదేశో లోట్తిజో హిస్వాదే శౌచ॥ అఘుంభుక్త్వా-తస్మాదితరకిల్బిషం అత్యంతభుంక్తే అధోగచ్ఛతి నరకంప్రాప్నోతి॥ ఉత్తమగతింనప్రాప్నోతీతిభావః॥ అని వేదితవస్తువు భుజించినచో ముక్తిలేకపోగాఁ పాతకియగుచున్నాఁడు. జాబాలాఅమ నంతి॥ శు॥ రుద్రభుక్తంభుంజీతరుద్రపీతంపిబేత్ రుద్రాఘ్రాతంజిఘ్రేత్ రుద్రోపభుక్తపదార్థమేవభోజ్యంపేయంఘ్రేయంనాన్యత్స్వీకుర్యాదితిభా వః॥ పదార్థాన్గురూపభుక్తానపి సర్వాన్‌లింగేసమర్ప్యైవస్వీకుర్యాదితి భావః॥ పూర్వోదాహృతశ్రుతికదంబవిరోధాత్॥ ఇష్టలింగేయదర్పణాన ర్హం తత్ప్రాణలింగస్యార్పస్త్వమేవతద్వైపరీత్యయతే॥ ఋగ్వేదే॥ అంత రిచ్ఛంతితంజనేరుద్రం పరోమనీషయాగృభ్ణంతిజిహ్వయాసనం॥ అస్యా ర్థః॥ జనే=జనాః సూ॥ సుపాంశులు గిత్యాదినాజసశ్శేపుత్యయాదేశః। అంతఃదహరేతంరుద్రంప్రాణలింగరూపశివం-శు॥ప్రాణేష్వంతర్మనసోలిం గమాహురితి పరోమనీషయా పరమాత్మబుద్ధ్యా ఇచ్ఛంతిత ఏవజిహ్వ యాగురులింగముఖేనసనంసన్యనిష్ఠసారం అత్రయాలోపశ్చ। గృభ్ణంతి= గృహ్ణంతీత్యత్రభకారస్య హకారోపిఛాన్దసా- ఇష్టలింగేయత్ భోజ్య పదార్థరూపార్పణం తస్యైవపుచ్ఛర్పణం ప్రాణలింగే- భవతిపరా శరో వ్యతిరేకేణ్ పబ్రంహత్యే వమేవ॥ అంతర్నిచ్ఛంతియే రుద్రం భవానీసహితంశివం। పురీషమేవగృహ్ణంతి జిహ్వయాతే నసంశయః॥ ఇతి॥ శు॥ రుద్రేణాన్నమమృతం దేవావైభోక్తుకామాః అద్యతఇత్య న్నం రుద్రేణాన్నం రుద్రేణభక్షితం అమృతం తీర్థప్రసాదరూపద్రవ్యం దేవాః ఇంద్రాదయః భోక్తుకామావైభోక్తుమిచ్ఛవః ఖలుఉదాహృ తశ్రుతిజాలస్యోపబృంహణాన్యుదాహ్రియంతే॥ ఆత్రేయస్మృతిః॥ ఆస్యా

తాశీర్ణలంభుంక్తే అజపస్సపూయశోణితం। అస్నైవేద్యంతుయోభుంక్తే
మలంప్రాశ్నాతిసద్విజః॥ భుంక్తే అజప ఇత్యత్ర ప్రకృతిభావ ఆర్షః
స్నానజపాదిసంస్కృతవతోప్యనివేదితపదార్థ భోక్తుర్దోష ఇతిస్మర్యతే అ
తోనివేదిత పదార్థ భోక్తా అస్నాతత్వాజపత్వాది దోషైర్నలిప్యత ఇతి
వాక్యార్థః అత్రతుశబ్దప్రోపసర్గావేవసూచ్యేతే. సౌరసంహితాయాం
నారదంప్రతీశ్వర వచనం॥ స్వేష్టలింగస్య యద్దత్తంచరుకంత న్నసంశ
యః రాజసూయసహస్రస్య ఫలం ప్రాప్నోతి నారద॥ అత్రేదంవిచా
ర్యతే॥ స్వేష్టలింగార్పితం వస్త్వేవచరుకం భక్షణీయపదార్థం స్వస్మాద
న్యస్యలింగేయ దర్పితం జలాన్నాదికంస్వస్యతచ్చరుకుతాంనలభతే। అ
తోగురుచరోచ్ఛిష్టస్యాపిస్వేష్టలింగార్పణ మంతరాచరుకత్వంనాస్తీతి ఫ
లితార్థః చరగతిభక్షణయోరితిచరధాతోర్భక్షణీయార్థే ఉణాది నిష్ప
న్నోయంచరుకశబ్దః॥ పాద్మే॥ అసమర్ప్యపరంశంభో ర్భుంక్తేఖాదతిపా
తిచ। శ్వమాంసమస్థిమాత్రంచ భుంక్తేఖాదతిపాతిచ॥ స్వేష్ట లింగా
ర్పణంవినాపరమాన్నమపిశ్వమాంసాస్థిమాత్రసదృశం॥ శ్రు॥ ఈశస్స
ర్వస్యజగతస్ప్రభుఃప్రీణాతి విశ్వభుగితి పరమేశ్వరస్య సర్వభుక్త్వం
శ్రూయతే। అతఏవాత్తేత్యధికరణమారేభే భగవాన్బాదరిః॥ శైవే।
వాయవీయసంహితాయాం॥ తతస్స్వయంతుభుంజీతశుద్ధమన్నం శివా
ర్పితం॥ శుద్ధమప్యన్నం స్వేష్ట లింగార్పితం యదిభుంజీతనాన్య దితిభా
వః॥ స్కాందేశంకరసంహితాయాం॥ రుద్రేణ భుక్తంభుంజీత రు
ద్రపీతంపిబేద్ద్విజః। రుద్రాఘ్రాతంసదాజిఘ్రే దితిజాబాలకిశ్రుతిః॥ త
త్రైవ ప్రదేశాంతరే॥ శిష్టాశ్శంతాశ్చరుద్రేణ భుక్తమేవహిభుం
జతే॥ ఘ్రాతమేవహిజిఘ్రంతి పీతమేవపిబంతిచ॥ గురుపాదోదకస్యా
పి రుద్రపీతత్వాయోగేతునపేయత్వ మిత్యవధార్యతే॥ వాతూలే॥ ప
త్రం పుష్పంఫలంతోయ మన్నపానాద్యమౌషధం లింగార్పణం వినా

భుంక్తే సద్యస్స పతితో భవేత్॥ గురూచ్ఛిష్టం యస్స్వేష్టలింగార్పణ మంత రాభుంక్తే స పతితో భవతి। గురురపి శేషపదార్థభక్షణేన పతితోచ్ఛిష్టభక్ష కితాదోషాప్నోతీత్యవగమ్యతే॥ పరమాత్మా గురోరంగుష్ఠమాత్రత్వే అం గుష్ఠమాత్రపురుష ఇతివ్యవహ్రియతే॥ శ్రూయతేచ। అంగుష్ఠమాత్రో పురుషోంగుష్ఠంచసమాశ్రిత ఇతి. సఏవచరస్థలః। సతదానీంగుర్వవ యవైకదేశ ఇతివ్యవహారః సోంగుష్ఠపరమాత్మా గురోరపి ప్రపదనీయః నైర్మల్య పుష్పజలాదిరేషైవ యయా లింగంతథా గురుః। పాదోద కంయథాభక్త్యా స్వీకరోతి మహేశితుః॥ తథాశివాత్మనోర్నిత్యం గురుజం గమయోరపి। అర్పయిత్వా నిజేలింగే పత్రంపుష్పంఫలంజలం। అన్నా ద్యంసర్వభోజ్యంచ స్వీకుర్యాద్భక్తిమాన్నరః॥ టీ॥ భక్తియుక్తుడు లిం గమునెట్లో గురుని నట్లె పూజింపవలసినది. లింగపాదోదకము నెట్లుస్వీ కరించుచున్నాఁడో యట్లే శివస్వరూపులగు గురుచరులయొక్క పాదో దకమును బత్రపుష్పఫలజలాన్నాది సర్వభోజ్యమును దన లింగమునం ద ర్పించి స్వీకరింపవలసినది. ఇదియుదాహృతశ్రుత్యాదులకు సమన్వ యించియున్నది. ఇట్టి బాకయాజిగారు తద్వాక్యము పూర్ణముగ నుదాహరింపక వికటాన్వయముగఁగల్పించి పారమేశ్వరాగమవచనానుసా రిగ నర్థమూహించినారు. మనలో నిష్టలింగధారణలేని విప్రులుచేయు నశ్వరతంత్రములలో సత్యంతాపవిత్రపక్షాంతర్గల భూయిష్ఠనపామి పామలగ్నిసోములకను భుక్తములయి యవిహితలు కొంగిటులు లేక స్వీకార్యములయ్యెడఁగా నక్కనిజాత్యంతిపులాకిత్యముల ప్రశంసింతురు గాక అవి వైదికములని మనము శ్లాఘించుచున్నాము. అట్లే పాదోదక స్వీకారాదులు ఖననాదులును వైదికమేయని ప్రాజ్ఞులు శ్లాఘింపకపోరు అర్పితాస్వర్పయే త్తినుదానికి స్వేష్టలింగార్పితము మరల స్వేష్టలింగా ర్పణాకనర్హమని పిల్లనికేఁ దెలియుచున్నది.

(1) ప్రాచ్యులు మీతండ్రితాతలు కారు ఋషులు గోత్రశాస్త్రకర్తల బ్రాహ్మణులలో నియోగులు వైదికులు శ్రామలు మాత్రము లింగము కట్టుకొనుచున్నారు అంతకు ముందు లేదు 2 తీర్థప్రసాదములు లింగార్పణచేసి స్వీకరించుట లింగధారణార్థమూ జీవ ధారణార్థమూ శివుడుతరించి యేమికావలయు- క్రియాద్వైతము పశుధర్మము- మొదలైనవాని నిరసనము.

ఋషులు ప్రాచ్యులె మనకు మన తండ్రితాతలును ప్రాచ్యులే పైయున ఋషులు వచించిన స్మృతి పురాణ కల్ప సూత్రవిధులని మహర్షి ప్రవచించిన వేదాగమవిధులను సామాన్యవిశేషముల నెఱింగి నిరంతరాయముగ నాచరించుచున్నారు. అవేమన- శివనుభవించు పత్రివస్తువును నివేదించి స్వీకరింపవలసినది. అన్యముభక్షింపవలదు భక్షించినచో మహాపాపుడై యధోగతిపాలగుదురు మొదలైనవి. న-గరిపుచ్ప్రతికర్మకుసంకల్పమును దానికిముందుఆచమ్య ప్రాణానాయమ్య అనియాచమనము ప్రధానాంగము ఆయాచమనముచేయునుదకము నివేదించి కోక యాచమింపరాదు. కాబట్టి ముందులింగధారణయు విహిత కర్మయు ప్రసక్తమైనది. యిందుచే ఋషులు శివలింగధారులెకాని యన్యులుకారు. ఋషిమహర్షులు శివలింగధారికి ఖననాదులె యనియు దహనాదులుజరిగించినచో మహాపాతకమనియు విధించినారు (నిరసనము ౧౪పుట) వారులోకధర్మములు యథాధికారముగ నిర్ణయించిరి. అంతమాత్రముచే నవి (దహనాదులు) విశేషవిధులుకావు. సదనుష్ఠానము అనగా శివలింగధారణాదులు కొందఱు తానుగాన వదలివేసిరి. కొందఱు తిరిగిధారణలు చేసికొనిరి. దీనింబట్టియేయా జ[illegible]రు నిన్నమొన్నటిశాఖలలో నీమతమువచ్చినదని నుడువసాగిరి.

(2) మనము లింగమునకర్పించు జలాన్నాదులవలన క్షుత్పిపాసా శాంతి యెవరికగుచున్నది. నాశివస్య శివోప్రాప్తి ర్ఘటతేజన్మకోటిభి యనియున్నందున శివుడు శివోప్రాప్తిచేసి యేమగుచున్నాఁడు. దేహేంద్రియాదిప్రపంచము లింగమందర్పణచేయుచున్నాము. అదియెవరి ఆఁకలిదప్పులుదీరుటకు ముందీశంకలు నివృత్తిచేసికొనినచోఁ దీర్ఘప్రసాదార్పణమొందునకను శంకతోడనేతీరుచున్నది.

(3) లైంగులు బహిరంతర్యజనక్రియాసద్భావములచే ద్వైతులుపరమార్థతః అద్వైతులు క్రియాభిఃద్వైతాః=క్రియాద్వైతాః క్రియావిశ్రాంతావద్వైతాః॥ అందువలననే శ్రీకంఠాచార్యపూజ్యపాదులు ఆరంభణాధికరణవిచారణయందు భేదాభేదకల్పం విశిష్టాద్వైతం సాధయామ ఇతి భేదాభేదమతే (లైంగే) స్వమతాచైక్య స్థ్యమవోచన్ నేను బాకయాజిగారికి ననివేదితపదార్థములు కొన్ని స్వీకరింపవచ్చునను టకును లింగధారిబ్రాహ్మణునకు దహనపిండాదులు గలవనుటకును శాస్త్రముకనుపడుచుటకొకశతాబ్ద మవకాశమిచ్చినాఁడ.

సంపూర్ణము.

పు.	పం.	తప్పు	ఒప్పు.
౨.	౫.	నగ్నా	నగ్నా.
౧౧	౯.	తిలా	తిలాగ్ర.
౩.	౧౧.	దిగ్దా	దిగ్ధాం.
౭.	౧౧.	నకుర్యాత్	నకుర్యాత్.

10315